

Hest som
næring

Sluttrapport delprosjekt 5
Regional samhandling

Gry Løberg

1 Regional hesteorganisasjon

Hestenæringen ser relativt fragmentert ut og det finnes ingen felles organisering for næringen. De store nasjonale hesteorganisasjonene Norsk Rytterforbund, Norsk Hestesenter og Norges Travselskap – jobber mot henholdsvis ryttersport, avl og fagopplæring, og travsport. Men det finnes ingen paraplyorganisasjon som kan tale hesteeiernes sak på tvers av interesser. Og det finnes ingen felles bransjeorganisasjon.

En undersøkelse¹ viser at 67 % av de spurte hesteeierne oppgir manglende samarbeid som hemmende for utviklingen i næringa, og 30 % mener at det ikke er kultur for samarbeid. Våren 2012 gjennomførte vi en spørreundersøkelse selv og fikk til svar at kun 14 % hadde knyttet nye kontakter gjennom nettverksmøtene. Dette i motsetning til et lokalmatprosjekt som gikk i samme region hvor 63,1 % av deltakerne hadde knyttet nye kontakter gjennom nettverksmøtene og så stor nytte av det.

Prosjektet "Hest som næring" har i dag omkring 1000 kontaktpersoner/bedrifter i hestenæringen i sine lister, men ingen større organisasjon å ta kontakt med. Foruten prosjektet er det altså ingen større gruppe som samlet taler hestenæringens sak i Drammensregionen.

For å få samlet næringen trengs mer enn en organisasjon. Det er behov for å ha aktiviteter en kan gjøre sammen slik at en også kan bli mer kjent, og næringen trenger også å bli mer synlig.

Høsten 2011 ble det invitert til et møte for å se på muligheten for å etablere en regional bransjeorganisasjon. Det var 11 som møtte og konklusjonen var at vi måtte invitere til et nytt møte med flere av de tunge aktørene tilstede. Det ble igjen invitert til møte to ganger uten at vi lyktes å få med de store. Planen ble deretter lagt på is.

1.1 Hesteuke

Våren 2012 var det også planlagt en hesteuke etter ide fra Sverige. Her kunne vi løfte frem alle hesteaktivitetene som allikevel skulle arrangeres. Målet var å vise publikum hvor mye hesteaktivitet som finnes i regionen. Det kunne være kurs, stevner, åpen stall, demonstrasjoner osv. Etter en henvendelse til næringen var det liten og ingen respons, og denne planen ble laget på is.

1.2 Nettverksbygging

Det har pågått over flere år et næringsutviklingsprosjekt på hest i Nord-Østerdal. Prosjektleder der forteller at det var tungt å få næringen samlet, men at det var veldig viktig at de fikk dette til. Først når det var i havn kunne de komme skikkelig i gang.

2 Handel med varer og tjenester

Det ser også ut til at det er stor handel med fôr og strø til hest langveisfra. Dette er noe en kan ta tak i regionalt slik at regionen kan utnytte potensialet.

- Det arealet som skal til for å produsere grovfor til hestene i Drammensregionen er 51 600 daa
- Flisforbruket ligger på 56 376 m³ pr år
- Hestene trenger hovslagertjenester pr år tilsvarende kr 25 millioner

¹ Senter for Bygdeforskning (2012)

- Og hestene produserer 10 533 tonn med gjødsel iblandet flis.

Alt dette kan gi et stort potensial for gårdbrukere og andre i regionen.

2.1 Hovslager

Det har vært vanskelig å få oversikt over hovslagerne i regionen. Derfor har det også vært vanskelig å nå hovslagerne med informasjon eller å spørre de om dere arbeid. Om alle hestene i regionen blir skodd hver 6 uke eller får hovpleie like ofte vil det generere en omsetning på omkring 25 millioner kroner.

2.2 Avløser

Flere av de mindre stallene har av og til behov for avløser. Pr i dag ser de det som problematisk å bruke en vanlig avløser som ikke har noen spesiell erfaring med hest. I motsetning til produksjonsdyr skal hesten tas ut i luftegård og en skal ha på dekken. Om en ikke er vant med hest kan dette by på utfordringer.

Men de som har mindre staller ønsker også at den som steller hesten skal kunne ta i et tak ute på gården ellers også. De med stor hesteeffaring har ofte liten erfaring med å kjøre traktor eller å reparere gjerder.

De med små staller har ofte jobb ved siden av og tener avløser i helger og ferier. Ofte i forbindelse med at de skal reise bort på stevner. Å ha en stab av avløser vil være lurt, men disse vil i mindre grad kunne være sysselsatt i ukedagene og utenom ferie. Derfor vil en slik jobb være ypperlig for de som går på skole.

Flere staller bruker også oppstallørene som på rundgang tar stellet i stallen i helgene på dugnad. De større stallene har ofte ansatte og de er da flere som kan rullere på å fore og stelle i stallen.

2.3 Strø til hest

Det aller vanligste strøet å bruke er flis. Etter at det ble mer vanlig å bruke flis til biobrensel har prisen på flis gått i været, samtidig som det er vanskeligere å få tak i flis i vinterhalvåret. Skogeiere kan med fordel se om det er et lokalt marked for flis til strø hvis dette er noe de ønsker å drive med.

Prosjektet har ikke jobbet stort med dette temaet, da vi ser store fordeler med også andre typer strø. Derfor har innsatsen ligget i å informere om egenskaper til ulike typer strø, som også vil ha relasjon til gjødselhåndtering, stallmiljø og økonomi. Lindum har gjort et småskala forsøk for å se på hvordan en type strø laget av restfraksjon fra papirindustrien fungerte. Resultatene har så langt ikke blitt presentert.

2.4 Grovfor

Hestene i Drammensregionen har et stort behov for grovfor. Hvis regionen var selvforsynt med grovfor ville 28 % av grovforarealet gå med til å produsere for til hest. Men slik er ikke situasjonen i dag. Grovfor kjøpes ofte langveis fra og ofte fra produsenter som har spesialisert seg på å produsere hestefor. Både svenske og norske undersøkelser viser at hesteeierne mangler kunnskap om foring og ernæring og dermed ikke nødvendigvis etterspør rett kvalitet, eller kvalitet i det hele tatt. Mye grovfor selges uten foranalyse, og hesteeiere etterspør det heller ikke i stor nok grad.

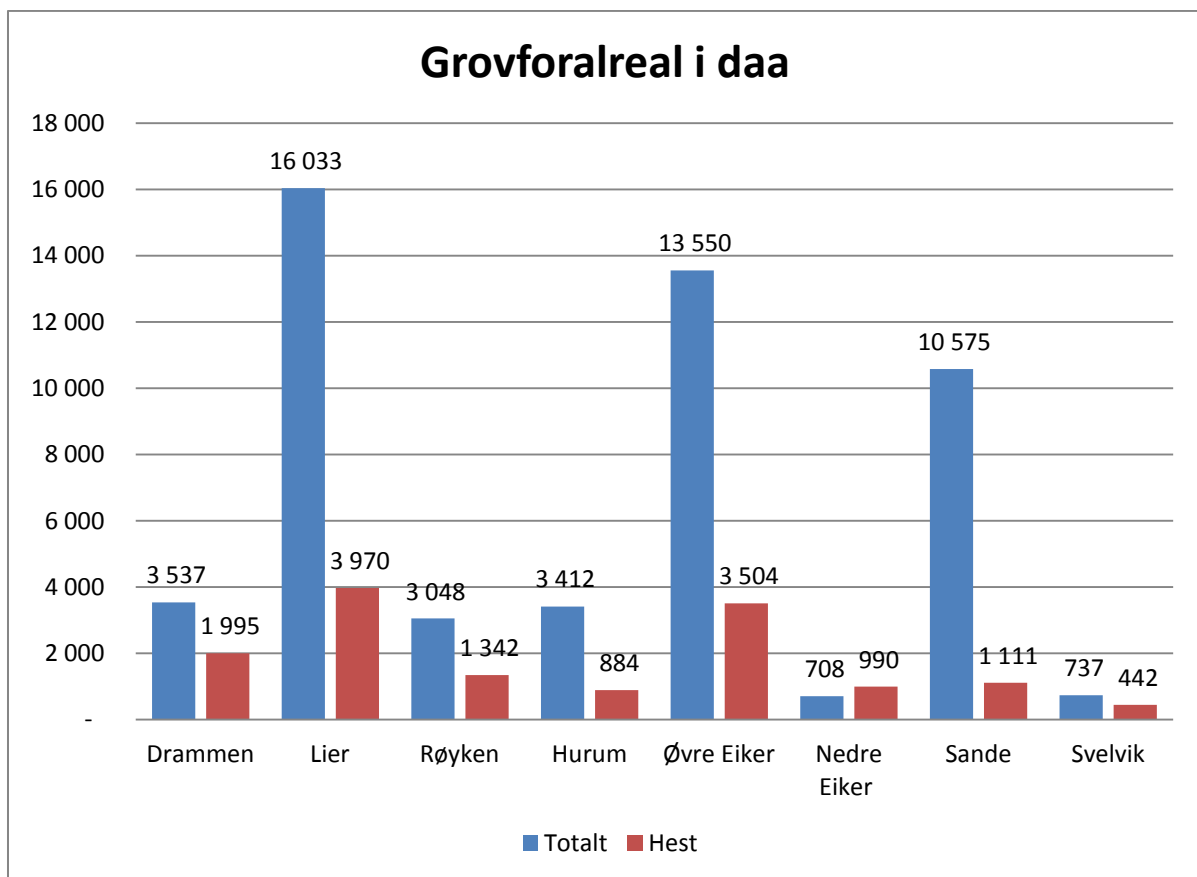
Kunnskap hos forbruker vil tvinge frem bedre kvalitet på foret fordi de vil etterspørre kvalitet og grovforfôr med fôranalyse.

Prosjektet arrangerte derfor to kurs med tema foring av hest og grovfor til hest. Begge kursene ble fulltegnet etter kort tid og det var over 100 deltakere til sammen. Kurset var rettet både mot grovforprodusenter og hesteeiere.

Vi ser et stort potensiale i å arrangere flere slike kurs som vil være et gode både for hesteeierne og grovforprodusenter.

Vi ser også en stor mulighet for gårdbrukere som allerede har høstestyr og som har redusert eller avviklet husdyrholdet.

Figur 1 viser med blått hva som i dag er grovforareal i de ulike kommunene, og hva slags areal hestene har behov for til å dekke grovforbehovet i løpet av et år.

3 Foreslåtte tiltak

- Prosjektet ser det som viktig å gå etablert en regional hesteorganisasjon og lage en arena for nettverksbygging.
- Hestedager i juni hvert år – En hel uke spekket med hesteaktiviteter som markedsføres etter beste evne
- Kurs i grovforproduksjon og foring av hest